

Un País en Comú

PONÈNCIES ZERO

*Proposta pendent de validació
per part del Grup Impulsor*

Comissió de Relat
Document de Treball
17 de gener de 2017

En un moment de canvi com el que travessem hem decidit constituir un nou subjecte polític d'àmbit català, fent un pas endavant perquè ningú no es quedi enrere. Som una formació catalanista i d'esquerres, amb ambició de govern, que pretén transformar les estructures econòmiques, polítiques i socials de l'actual sistema neoliberal. Som gent d'arreu que volem construir en comú un nou país des d'una àmplia majoria social.

Defensem una nova manera de fer política, **la política del comú**, on les persones i la comunitat esdevinguin protagonistes. Una nova manera de fer basada en la solidaritat i la cooperació que, al nostre entendre, s'han de sobreposar a la competitivitat i l'individualisme propis de les societats actuals. La implicació ciutadana i la col·laboració entre persones diverses, lliures i iguals és el principi fonamental que articula la nostra proposta.

Volem una veritable democràcia que impregni totes les esferes de la societat, i creiem que per assolir-la calen noves pràctiques polítiques i noves institucions, però també noves expressions de ciutadania social. Així, entenem la política del comú des d'una triple lògica democratitzadora: a) intervenir sobre el mercat a través de la regulació social i ambiental, democratitzant l'economia i les empreses per avançar cap a una societat realment justa i igualitària, b) desenvolupar unes institucions públiques no burocràtiques que garanteixin i proveeixin drets, serveis i polítiques públiques de forma universal; unes institucions on la ciutadania hi tingui un paper central a través de nous mecanismes de participació, transparència i control i c) afavorir pràctiques i experiències cooperatives i autogestionades que fomentin l'empoderament de la ciutadania.

Plantegem, en aquest sentit, propostes innovadores per avançar cap a un nou model de país on les institucions estiguin al servei de la gent i no al servei de les elits polítiques, econòmiques i financeres. Un nou model de país que doni resposta als problemes reals de la gent i que s'ajusti a les necessitats d'aquesta nova època que estem vivint. Volem un país construït des de baix, entre totes i tots, connectant les lluites històriques per millorar les condicions de vida de la gent amb les mobilitzacions recents que exigeixen més sobirania i més democràcia. Proposem, en definitiva, un nou model de país que es desenvolupi i es gestioni des de la lògica del comú.

Partint dels principis i valors d'aquest nou espai polític, el present document fundacional desenvolupa els elements bàsics del model de país que proposem. El text s'estructura a partir de sis eixos que reflecteixen els trets característics del nostre espai; les grans idees-força que ens defineixen i ens diferencien de la resta d'opcions polítiques. Són els següents:

1. **Un nou model econòmic i ecològic basat en la sostenibilitat.** Apostem per una economia plural, inclusiva i democràtica que s'orienti a les persones i sigui respectuosa amb el medi ambient.
2. **Un nou model de benestar per una societat justa i igualitària.** Defensem un model de benestar que ens permeti avançar cap a la igualtat i la justícia social. Volem una societat on tots els drets socials estiguin garantits.
3. **Un país fratern i sobirà en tots els àmbits.** El poble de Catalunya té dret a decidir el seu futur en tots els àmbits. Som municipalistes i internacionalistes; apostem per la fraternitat entre pobles.
4. **Una revolució democràtica i feminista.** El canvi que proposem l'assolirem amb la força de la gent. Som radicalment democràtics i feministes. Volem tornar l'ètica a les institucions públiques i apostem per una democràcia plena.
5. **Un país inclusiu on tothom tingui cabuda.** Catalunya és mestissa i diversa. El nou país s'ha de construir des d'aquesta pluralitat, tot garantint la seva cohesió social.
6. **Un projecte de país des de tots els territoris.** La nostra és una proposta de país per vertebrar el conjunt del territori des de les seves especificitats. Apostem per una política territorial que garanteixi l'equitat entre la ciutadania i sigui respectuosa amb el medi.

1.	UN NOU MODEL ECONÒMIC I ECOLÒGIC BASAT EN LA SOSTENIBILITAT	3
1.1.	MODEL ECONÒMIC I PRODUCTIU	5
1.2.	TREBALL	8
1.3.	ENERGIA I CANVI CLIMÀTIC	9
1.4.	AIGUA	10
1.5.	POLÍTIQUES URBANES	12
1.6.	NATURA I MEDI RURAL	13
2.	UN NOU MODEL DE BENESTAR PER UNA SOCIETAT JUSTA I IGUALITÀRIA	15
2.1.	POLÍTICA FISCAL PER L'EQUITAT	16
2.2.	JUSTÍCIA SOCIAL	17
2.3.	HABITATGE	18
2.4.	EDUCACIÓ I UNIVERSITATS	19
2.5.	SALUT	21
2.6.	CULTURA	23
3.	UN PAÍS FRATERN I SOBIRÀ EN TOTS ELS ÀMBITS	25
3.1.	SOBIRANIA NACIONAL	26
3.2.	MUNICIPALISME	27
3.3.	EUROPA I INTERNACIONALISME	27
3.4.	SOBIRANIA ECONÒMICA	28
3.5.	SOBIRANIA TECNOLÒGICA	30
3.6.	SOBIRANIA ALIMENTÀRIA I ENERGÈTICA	31
4.	UNA REVOLUCIÓ DEMOCRÀTICA I FEMINISTA	33
4.1.	RADICALITAT DEMOCRÀTICA	34
4.2.	ÈTICA I TRANSPARÈNCIA	36
4.3.	ADMINISTRACIÓ PÚBLICA	37
4.4.	MEMÒRIA DEMOCRÀTICA	38
4.5.	SEGURETAT I JUSTÍCIA	39
4.6.	PACIFISME I DRETS HUMANS	40
5.	UN PAÍS INCLUSIU ON TOTHOM TINGUI CABUDA	42
5.1.	LLENGUA	43
5.2.	FEMINISMES I DRETS DE LES DONES	44
5.3.	LGTBI	45
5.4.	CICLES DE VIDA	46
5.5.	MIGRACIONS, CIUTADANIA I INTERCULTURALITAT	48
5.6.	DIVERSITAT FUNCIONAL	49
6.	UN PROJECTE DE PAÍS DES DE TOTS ELS TERRITORIS	51
6.1.	ALT PIRINEU I ARAN	54
6.2.	CAMP DE TARRAGONA	55
6.3.	COMARQUES CENTRALS	56
6.4.	COMARQUES GIRONINES	57
6.5.	PENEDÈS	58
6.6.	PONENT	59
6.7.	REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA	60
6.8.	TERRES DE L'EBRE	62

1. Un nou model econòmic i ecològic basat en la sostenibilitat

Volem una economia democràtica, respectuosa amb l'entorn i al servei de tothom. La crisi econòmica de 2008 i les polítiques de retallades dutes a terme a Europa, Espanya i Catalunya han multiplicat les desigualtats i han fet empitjorar les condicions de vida de la gran majoria de la població. Per fer front a aquesta situació cal posar les bases d'una societat diferent, que doni prioritats a les persones i no al benefici individual, que recuperi el valor de la comunitat i que abordi els greus reptes ecològics i energètics pendents. Defensem, en aquest sentit, un nou model econòmic basat en la sostenibilitat i la solidaritat, assumint que haurem de transformar moltes de les nostres maneres de produir i consumir a fi de fer-les ecològicament i socialment sostenibles.

En un planeta finit, sotmès a una crisi ecològica global, l'imperi del guany privat posa en perill la vida i el benestar de molta gent en el present, i de totes les generacions futures. És evident que el model econòmic actual és el principal responsable de la crisi ecològica que vivim. Ara bé, no podem deslligar aquesta crisi ecològica de la injustícia social originada per aquest mateix sistema. Per una banda, la materialització de les conseqüències de la crisi ecològica té una manifesta dimensió social, com demostren les situacions de pobresa energètica que patim a Catalunya. Per l'altra, sabem que els impactes ambientals estan condicionats pels nivells de renda. Cal, per tant, que tant el diagnòstic que fem de la situació actual com el nou model de país que proposem adoptin la mirada de la justícia ambiental i incorporin una visió democratitzadora, tenint en compte qüestions com l'accés, el control i l'apropiació dels recursos naturals. Les solucions a la problemàtica ambiental han de ser democràtiques i socialment justes.

El punt de partida per construir una economia guiada pel bé comú, més inclusiva i sostenible, rau a preguntar-nos com es satisfan realment les necessitats de la gent i com podem organitzar una economia i una societat que respecti les lleis, cicles i ritmes de la natura, sense excloure ningú.

La vida humana se sustenta, en primer lloc, en els béns i serveis que ens ofereix gratuïtament la natura i, en segon lloc, en la capacitat que tenim de cuidar-nos els uns als altres i de generar els mecanismes de solidaritat i de benestar que tots necessitem. L'economia actual, tanmateix, invisibilitza i menysté tant les xarxes de la natura com la cura de la vida humana basada en els afectes i la reciprocitat. L'economia del comú que proposem, per contra, ha de garantir que la xarxa de la vida se segueixi reproduint -mantenint en bon estat els ecosistemes- i que les tasques de cura i atenció siguin compartides tant entre homes i dones com entre el conjunt d'actors socials. Gràcies a aquesta economia de la cura, actualment invisibilitzada i que duen a terme majoritàriament les dones a l'àmbit domèstic, el sistema econòmic se sosté, tots plegats podem acabar sent persones en el sentit ple de la paraula i aprenem a comportar-nos fraternalment els uns amb els altres al llarg del cicle de vida.

El desenvolupament humà se sustenta també en uns llaços comunitaris basats en l'ajuda mútua. Les comunitats i xarxes socials donen respostes a la vulnerabilitat i la necessitat de reconeixement. Cooperar i associar-nos permet superar l'individualisme imperant avui en dia i la impotència de l'aïllament: ens fa més forts, ens empodera. Les formes de fer jeràrquiques i autoritàries, com si no n'hi hagués d'altres, no ens han permès desenvolupar formes més naturals de reciprocitat, pròpies de l'àmbit domèstic i comunitari. Tanmateix, això no ha impedit que les nocions de bé comú, dignitat relacional i drets compartits s'hagin obert camí a través de moltes iniciatives socials i ciutadanes que han aconseguit impulsar la democratització tant a l'esfera política com a l'econòmica i la social.

Mercès a una llarga història de conquestes socials, els estats democràtics han acabat gestionant molts béns públics i serveis essencials que es distribueixen sense atendre al poder adquisitiu. L'accés a la sanitat, l'educació, el transport col·lectiu, el gaudi de places i carrers, zones verdes i

parcs, espais naturals protegits, l'aire pur o l'aigua neta han de seguir sent béns comuns; béns de ciutadania als quals tothom pugui tenir accés. Aquesta funció del sector públic és una peça de vital importància per bastir una economia que busqui l'interès general. Front als atacs dels que volen desmantellar tot allò que és de tots, cal preservar i ampliar el que és comú, el que és públic, amb una democratització real que garanteixi la informació i participació activa de la ciutadania en totes les decisions.

Tot i que la vida es sustenta essencialment en la natura, la cura domèstica, les xarxes comunitàries i els serveis públics; l'economia actual es troba dominada per grans corporacions i bancs on tot passa per aconseguir més i més guany. Hem de reforçar una mirada econòmica i laboral que permeti que s'estableixin espais locals de benestar, cooperació i producció que siguin resilients i evitin les mirades a curt termini, i de benefici a qualsevol preu, de grans corporacions molt poc interessades en el que passa a cada lloc.

Per fer realitat el nou model econòmic i ecològic que proposem cal un sector públic potent i que estigui realment al servei de les necessitats col·lectives. Cal una forta regulació ambiental dels mercats. Quan les decisions d'empreses i consumidors comporten costos socials "externs" -com en els casos de degradació ambiental- i els preus dels productes no els internalitzen, indueixen a prendre decisions que degraden la salut ecològica de la Terra, que és patrimoni comú. Cal també establir fortes regulacions laborals per protegir les condicions dels treballadors i treballadores assalariades i de les persones autònomes. I cal, finalment, fomentar la diversitat d'agents econòmics que ofereixen béns i serveis, diversificant i multiplicant les oportunitats de les petites empreses, del treball autònom i de les cooperatives de treballadors i treballadores, que en general es caracteritzen per una menor desigualtat d'ingressos i una major preocupació social.

La mesura actual d'èxit econòmic és el creixement del Producte Interior Brut (PIB), la suma dels fluxos monetaris del mercat i l'estat. Però la desconexió entre aquesta mesura i la vida real de la gent és cada cop més palesa. El PIB és un indicador que invisibilitza el treball no remunerat (que té una grandària igual o superior al remunerat), que pot créixer quan s'enfonsen els ingressos de la majoria de la població, que no té en compte l'exhauriment de recursos naturals ni la degradació ambiental i que, paradoxalment, pot augmentar gràcies a les despeses que es fan per fer front als problemes ambientals i socials. El PIB no és una bona guia per valorar si l'economia va bé. Tal com plantegen l'economia crítica, feminista i ecològica, l'obsessió pel creixement del PIB indueix a prendre decisions que degraden la cohesió social de les comunitats, l'economia de la cura i la integritat i salut de la natura. Aquesta forma d'entendre l'economia està minant la seva pròpia base de sustentació. Senzillament, és insostenible.

Som, per tant, al bell mig d'una cruïlla. O avancem cap una economia plural, més democràtica i orientada al sosteniment de la vida de la gent i el medi ambient comú; o l'economia actual, dominada per la lògica d'acumulació de capital a mans d'una ínfima minoria, ens seguirà portant d'una crisi financera a la següent mentre mina tota la cadena de sosteniment de les necessitats humanes. Enfront d'aquesta economia capitalista insostenible hem de bastir una nova economia orientada al bon viure en comú, que només és possible amb una sostenibilitat integral. La tasca s'ha de fer a totes les baules de la cadena que permet satisfer les necessitats humanes: cal una nova forma de relacionar-nos amb la natura i treballar harmònicament amb ella; cal enfortir l'economia de la cura de la vida humana al llarg de tot el cicle vital perquè deixi de ser una activitat menystinguda i superi les herències patriarcal; cal afavorir de forma oberta i inclusiva les comunitats i xarxes socials com a proveïdores de serveis públics no estatals; cal ampliar una economia pública que ofereixi béns col·lectius vitals, posant-la al servei real de la gent comuna en la seva diversitat; i cal, finalment, redissenyar l'economia de mercat amb noves empreses orientades al bé comú, de caràcter múltiple, social i cooperatiu que estiguin organitzades democràticament. Hem de recordar sempre que l'economia només és un mitjà perquè tothom pugui viure bé. Això vol dir tornar a comprendre que més no sempre és millor. Que si volem justícia ambiental i social haurem d'aprendre a viure millor amb menys; doncs només així aconseguirem que tothom pugui ser feliç en una Terra habitable.

1.1. Model econòmic i productiu

L'actual model econòmic i social, basat en una economia de mercat essencialment capitalista i amb un estat relativament dèbil, està mostrant serioses dificultats per afrontar els reptes als quals s'enfronta la societat actual. Tot i la crisi, Catalunya manté uns bons nivells de renda per càpita gràcies a un sector industrial encara potent, diversificat i exportador net; i gràcies també a un sector turístic líder internacional. Tanmateix, hi ha una dependència excessiva tant de les importacions de béns bàsics –tals com l'energia i els aliments- com del sector del turisme. A més, Catalunya pateix uns nivells de pobresa i desigualtat extremadament elevats fruit, entre d'altres, d'una fiscalitat baixa, un important dèficit fiscal amb l'Estat, uns salaris poc dignes i una despesa social i en R+D+I també molt reduïda. Cal, per tant, corregir aquests desequilibris tenint en compte els reptes i el context en què ens trobem avui en dia.

Democratitzar l'economia, intervenir sobre el mercat i reconstruir el sector econòmic públic i comunitari són per a nosaltres estratègies fonamentals. Creiem que cal fer una aposta decidida per l'economia social i solidària. El model cooperatiu a Catalunya ja no és només una alternativa a altres opcions mercantils, és una realitat. Una realitat democratitzadora i transversal que s'està estenent arreu del territori per cobrir tota mena de béns i serveis: habitatge, cura de persones, energia, aliments, finançament, entre molts altres.

Una economia plural i inclusiva. Apostem per construir un sistema econòmic caracteritzat per una combinació d'àmbits (productiu i reproductiu), de formes diverses de propietat dels mitjans de producció (privada, pública, cooperativa, associativa, comunal), de tipus de recursos (monetaris i no monetaris), d'actors (gent treballadora, inversors, consumidors i usuaris, administracions, etc.), de formes de distribució (mercat, reciprocitat, redistribució, autoconsum) i de motivacions humanes (el servei, la realització personal, la resolució de necessitats, el lucre, etc.). Una pluralitat que, al nostre entendre, s'ha de posar al servei del bé comú. Considerar l'economia com a plural i inclusiva permet que aflorin un conjunt de pràctiques econòmiques valuosíssimes per a la sostenibilitat i la justícia social que fins ara estaven menystingudes o, directament, invisibilitzades.

Una economia justa i sostenible. El nou model econòmic que proposem es fonamenta en una economia orientada a satisfer les necessitats de les persones, justa en el terreny laboral i social i sostenible en termes mediambientals. Apostem per una economia que faci un ús racional dels recursos, que minimitzi la contaminació i els residus i que sigui generadora de justícia social.

Model de consum. És essencial per una economia més sostenible canviar els models de consum. L'economia capitalista es desentén dels i les que no tenen poder de compra i estimula el consum sense límit dels que poden pagar. Cal transitar cap a formes de vida més austeres, reduint el consum dels rics i donant prioritat a les necessitats bàsiques de tothom. És necessari, d'altra banda, no només produir sinó també consumir de manera responsable, tant des del punt de vista ambiental com des del punt de vista social. Defensem un ús racional dels recursos –especialment l'aigua, els aliments i l'energia- i una economia de la durabilitat dels productes que minimitzi l'abocament o la incineració de residus i, en canvi, els doni valor econòmic en reutilitzar-los. En aquest sentit, cobren especial importància els hàbits de consum dirigits a reduir, reutilitzar i reciclar.

Circuits curts. El model productiu que proposem ha de recuperar estructures que afavoreixin els circuits curts de producció i consum. Uns circuits de proximitat que modifiquin les pautes vinculades a desplaçaments innecessaris de mercaderies, productes semielaborats i primeres matèries. Volem una economia més "autocentrada", capaç d'abastir internament la majoria de demandes de la seva població.

Regular els mercats. La continua liberalització dels mercats ha conduït a la Gran Recessió financera i econòmica. Evitar-ne de noves reclama, entre d'altres, reglamentar l'activitat econòmica - especialment les finances- tot garantint-ne el control públic, lluitar contra l'especulació i eliminar els paradisos fiscals. Cal regular correctament els mercats per impedir que els monopolis i oligopolis, amb els seus lobbies i portes giratòries, abusin del seu poder i s'apropriïn de manera creixent de l'esforç de la gent treballadora i dels recursos dels consumidors. No haurien d'haver

bancs massa grans que puguin dur a terme polítiques irresponsables confiant que els governs sortiran en el seu rescat amb diners públics. Igualment, cal desincentivar els efectes ambientals i socials nocius amb mesures reguladores i amb una fiscalitat enèrgica contra tota forma d'especulació i guanys no relacionats amb l'obtenció de béns i serveis per a les persones.

Una empresa mercantil corresponsable. Atès que l'activitat econòmica té lloc dins de la societat i es beneficia de les estructures i infraestructures d'aquesta, l'empresa mercantil ha d'establir un vincle de corresponsabilitat amb la societat, passant a jugar un paper proactiu tant en la sostenibilitat ambiental com en la pal·liació de les desigualtats.

Reconstruir el sector econòmic públic. Cal reconstruir un sector econòmic públic potent, basat en àmbits estratègics com són, a més de la banca, l'energia, la gestió de l'aigua, les grans xarxes de transports i comunicacions, el control i garantia de la seguretat o la cura i l'atenció a les persones. Cal una economia pública que vehiculi la planificació de les inversions amb criteris de rendibilitat social i ecològica. I cal, sobretot, recuperar l'estat del benestar retallat en els darrers anys. L'estat del benestar ha estat l'eina més eficaç per corregir les desigualtats, garantint l'accés de la ciutadania a la sanitat, l'educació i la protecció social; essent, a més, una font molt important de creació d'ocupació. En la societat actual es fa imprescindible desenvolupar serveis públics i comunitaris que garanteixin una atenció acurada, que afavoreixin l'autonomia personal i possibilitin un envelliment actiu.

Economia social i solidària. L'economia social i solidària pot ser una eina molt apropiada per a una intervenció econòmica basada en la proximitat i el desenvolupament local. La vinculació territorial dels seus membres, la utilització de recursos autòctons, la propensió a l'enxarxament des de la intercooperació o la resistència a la deslocalització són elements característics d'aquesta economia. Creiem que s'ha d'impulsar aquest àmbit, no només com a proposta democratitzadora i de millores laborals, sinó com a eina de transformació social clau tant en la reducció de desigualtats com en la satisfacció de necessitats. L'economia social i solidària concreta i posa en pràctica els valors cooperatius que l'inspiren. El model cooperatiu a Catalunya té una llarga història i ha assolit prou solidesa -diversitat, capacitat i implantació- com per reclamar una aposta decidida a nivell social, polític i econòmic. La capacitat de donar solucions, béns i serveis i alhora d'estendre pràctiques democràtiques, retorn social i arrelament al territori fan de les cooperatives una eina imprescindible per a la gestió del bé comú. Per assolir una major generalització del model cooperatiu apostem per la inclusió d'aquest model en els plans d'estudi, tant a nivell universitari com en la formació bàsica i també en l'àmbit de la formació professional. Al mateix temps, és imprescindible un nou marc legal català que doni àmplies facultats i capacitat d'autoregulació a les organitzacions. El model cooperatiu s'ha d'incentivar, s'ha de fomentar i no s'hi han de posar obstacles, com passa actualment. En aquest sentit, creiem que el cooperativisme ha de poder ser un model de continuïtat de l'activitat de les empreses en crisi.

Economia col·laborativa procomú. L'economia col·laborativa obre noves possibilitats a partir de la col·laboració directa entre persones. Creiem que cal promoure el desenvolupament del sector d'economies col·laboratives procomú, tot prioritzant els models de producció col·laborativa entre iguals a partir de plataformes amb sistemes de governança democràtics i accessibles (sota llicències i codis oberts). L'economia col·laborativa, però, si no és democràtica i no s'orienta al bé comú pot anar en contra d'alguns dels seus principis inspiradors, doncs pot afavorir la concentració de recursos en poques mans i afavorir la precarització de condicions laborals. Per això creiem que cal regular l'economia col·laborativa corporativa per evitar que es converteixi en una eina de precarització del treball.

Reindustrialització. La indústria ha de tornar a ser un motor de l'economia catalana i ha de ser capaç de generar nous llocs de treball. En aquest sentit, la transició a una economia més ecològica —començant per la transició energètica a un model 100% renovable— ha de marcar un nou cicle d'inversions. Treballarem per desenvolupar i dur a terme una política industrial i productiva pròpia, centrada en les capacitats de la població catalana, les oportunitats en el context econòmic regional i global, i les característiques del territori. Al mateix temps, apostarem per una política comercial que protegeixi la indústria. Representants d'empresaris i de treballadors han de assolir pactes per a

la transformació del teixit industrial i garantir una transició justa cap a un nou model. Apostem per una indústria innovadora, sostenible i renovada, basada en la qualitat de l'ocupació, així com en la promoció del dret a la conciliació i la coresponsabilitat. Una indústria orientada cap a la producció de béns i serveis amb més valor afegit, més valor social i menys petjada ecològica. Al mateix temps, s'ha de possibilitar el reequilibri territorial, amb plans d'industrialització a les comarques amb més alt nivell d'atur.

Sector primari. En la concepció econòmica d'un país nou cal reconèixer el paper estratègic de les activitats agràries, ramaderes i forestals. No només com a puntal econòmic i sector fonamental en les exportacions, sinó també com a activitat vinculada a l'equitat territorial, l'arrelament de la població als nuclis rurals, la preservació del medi i la generació de riquesa i identitat. Defensem, en aquest sentit, un sector primari que aposti per la qualitat dels aliments i que ens permeti avançar cap a les sobiranes alimentària i energètica.

Economia de les cures. La cura de les persones ha de tenir un lloc central en l'economia. És un sector intensiu en treball, sostenible i no deslocalitzable. En els propers anys la necessitat social de cura seguirà creixent de manera exponencial com a resultat, entre d'altres factors, del progressiu envelliment demogràfic de la població. Caldrà promoure aquest creixement tot garantint condicions laborals, mitjançant els convenis col·lectius i altres mecanismes que siguin dignes i de qualitat. Caldrà, al seu torn, combatre l'economia submergida i la hiperexplotació laboral que caracteritza actualment el sector. S'hauran de defensar també els drets socials de les persones, majoritàriament dones, que en l'actualitat duen a terme el treball de cures de forma no remunerada i que pateixen la sobrecàrrega resultant en la seva salut, el seu benestar, la seva autonomia econòmica i els seus projectes vitals. La cura ha d'esdevenir una veritable responsabilitat col·lectiva.

Teixit comercial. El petit comerç català ha de treure profit del renovat interès per la vida de barri i per tot allò que significa proximitat. És molt important que la societat, però també el propi sector, reconeguin la seva capacitat per generar teixit urbà i el seu rol central en les economies locals. La dinamització de la producció local, que troba sortida en el petit comerç autòcton, i la circulació de la renda dins del territori -especialment si s'estableixen esquemes de moneda complementària local- són els puntals per contrarestar el model de les grans superfícies, les cadenes franquiciades i, més recentment, del comerç electrònic globalitzat.

Turisme. El turisme és un sector estratègic a Catalunya, però actualment l'economia catalana n'és massa dependent. Volem que vinguin visitants però volem regular el turisme per evitar els seus impactes sobre el medi natural i sobre l'habitabilitat d'algunes ciutats. Cal tenir en compte, a més, que el turisme té també un important impacte global vinculat a la contaminació del transport aeri. Per tot això, s'han d'impulsar transformacions en el sector turístic que afavoreixin el seu decreixement i la seva descentralització territorial i estacional, canvis que han de produir una millora dels serveis i de la qualitat de l'ocupació en el sector.

Capgirar el sector de la construcció. Els indicadors de l'activitat constructora han començat a remuntar i ja s'endevinen algunes dinàmiques molt similars a les prèvies a la crisi. Així serà mentre no canviïn els esquemes de funcionament del sector, dominat per un grapat de grans empreses multiactivitat altament vinculades al sector financer, que acaparen les grans obres públiques, i amb una miriada de petites empreses locals que tracten de competir per accedir a les subcontractes que ofereixen les primeres. Cal capgirar aquesta situació. La professionalització de la gestió i la col·laboració entre petites empreses pot obrir la porta a un canvi progressiu d'aquestes dinàmiques.

Recerca i innovació. La recerca i la innovació han de ser motors de la transformació. Cal establir els mecanismes i incentius adequats per afavorir la R+D+I en tot allò que aportï millores al bé comú, ja sigui a nivell de país o a qualsevol altra escala. Aquesta R+D+I s'ha de combinar amb polítiques industrials actives que afavoreixin la transformació del model productiu i a la vegada generin un sector industrial i de serveis competitiu amb l'exterior per qualitat i innovació. Aquesta és una aposta clau per mantenir una balança exterior equilibrada.

1.2. Treball

El treball necessari per a la societat s'organitza a les empreses, però també a les administracions públiques, a les famílies, a les associacions ciutadanes... Des d'aquest nou espai polític lluitem per una dignificació de tot el treball, el productiu i el reproductiu. Això vol dir garantir condicions socials i laborals dignes, però també disputar el monopoli a la inversió amb ànim de lucre de decidir quins treballs mereixen ser reconeguts i retribuïts. Advoquem en aquest sentit per assumir de manera col·lectiva el treball de cura.

La globalització neoliberal ha utilitzat com a eina per obtenir guanys il·limitats la falta de regles de joc al món del treball, destruint gran part de les regulacions laborals anteriorment conquistades. Vivim un procés de precarització del treball assalariat que té el seu origen en la capacitat de les empreses d'actuar globalment, fragmentar les relacions laborals, dificultar la capacitat dels treballadors i treballadores d'actuar i negociar col·lectivament i, alhora, esquivar i condicionar a la baixa els marcs de regulació dels estats.

Les profundes transformacions en el treball i les condicions en què s'exerceix han tingut efectes en la construcció de la identitat de les noves generacions. El procés de desigualtat extrema no és una conseqüència automàtica dels canvis tecnològics o econòmics, sinó dels canvis polítics que han permès que una minoria privilegiada hagi aprofitat aquests canvis per dinamitar l'acord social de l'estat del benestar. La substitució d'itineraris laborals integrats per una precarietat laboral permanent ha situat una gran part de les treballadores i treballadors d'aquest país en una inseguretat social i vital sense horitzó de canvi. Al mateix temps, hem de ser conscients que l'impacte actual i previst de la tecnologia i la intel·ligència artificial en el treball ens obligarà a repensar els models laborals, fiscals i de seguretat social.

A l'Estat espanyol -un dels principals laboratoris neoliberals dels últims anys- les dues darreres reformes laborals (la del PSOE el 2011 i la del PP el 2012) han estat una màquina de destrucció d'ocupació i han actuat com la major piconadora de drets socials i laborals dels darrers 30 anys. Davant el fracàs d'aquest model basat en la desregulació, la precarietat i els baixos costos laborals; apostem per crear treball digne, estable, segur, de qualitat i amb drets.

Ocupació de qualitat. Cal crear ocupació de qualitat, que afavoreixi la conciliació personal i faciliti la desmercantilització de la vida. Apostem per fer-ho en sectors estratègics com l'energia, el medi ambient o l'atenció a les persones, i creiem que cal fer-ho atenent a la igualtat d'oportunitats.

Sistema públic d'ocupació. Cal recuperar el caràcter públic dels serveis d'ocupació i garantir la igualtat en l'accés als mateixos; quelcom que ha esdevingut impossible amb l'autorització de la intermediació de les agències de col·locació privades amb finalitat lucrativa, el paper preponderant de les ETTs, la retallada dels recursos i l'estat de revisió permanent del Servei d'Ocupació de Catalunya. Cal valentia per posar en el seu just lloc el debat sobre el repartiment dels recursos i centrar-se en la qualitat i l'eficàcia del servei a les persones aturades i treballadores. Apostem per potenciar els serveis públics d'ocupació com a instrument bàsic de les polítiques actives, dotant-los dels recursos humans, materials i econòmics necessaris per al compliment de les seves funcions. El sistema públic d'ocupació, d'altra banda, ha de parer especial atenció a les persones joves, que són les principals damnificades per la situació actual.

Repartiment dels treballs. Volem impulsar una societat on repartim el treball i treballarem menys; quelcom que és imprescindible per absorbir l'atur. És possible fer-ho, per la riquesa acumulada, per les tecnologies disponibles i perquè és bo i just que les persones vulguem disposar de més temps per a la nostra vida personal. Ara bé, per fer-ho cal una societat on hi hagi ocupació a l'abast de tothom.

Conciliació i corresponsabilitat. Cal una regulació de la jornada laboral que permeti a tothom una vida social adequada i promogui l'eliminació de les desigualtats de gènere en el treball domèstic i en el mercat laboral. Apostem fermament per una millor conciliació de la vida personal i laboral.

Salari just. Defensem un salari mínim suficient per cobrir necessitats i una escala salarial justa que redueixi l'actual bretxa salarial entre persones directives i treballadores a les empreses. La lluita per

un salari just significa actuar en l'origen, en la causa, en la prevenció de la desigualtat. De no fer-ho en aquest primer àmbit, després només es pot actuar sobre l'efecte, un cop que ja s'han multiplicat els costos socioeconòmics per a la persona i per a la societat en general. A més, les rendes salarials són la font d'ingressos no financers més importants per al conjunt de les administracions. No hi ha millor garantia de sostenibilitat del sistema, no hi ha millor garantia del desenvolupament econòmic i humà d'un país que assegurar la justícia retributiva en el primer àmbit de repartiment: el lloc de treball.

Justícia de gènere en l'àmbit laboral. Les dones continuem patint l'opressió i les desigualtats en el món del treball. Cal acabar definitivament amb les prestacions d'atur més baixes, amb les pensions més baixes i amb l'exclusió de la possibilitat de rebre una pensió. En definitiva, cal posar en qüestió el paradigma de la contributivitat que barra l'accés a drets socials bàsics a, entre d'altres col·lectius, les dones. Moltes dones no tenim carreres de cotització, malgrat haver treballat tota la vida en feines invisibilitzades, no remunerades o amb jornades de treball a temps parcial, quan no directament a l'àmbit domèstic o l'economia submergida. Per això, proposem adoptar mesures que facin efectiva la igualtat salarial en matèria de gènere, així com en l'àmbit de la formació i de la promoció professional dins de les empreses, perseguint legalment les empreses que discriminin per raó de gènere.

Treball digne: Volem construir un model amb drets, amb seguretat, amb estabilitat i amb unes condicions de treball adequades -càrrega de treball, jornada laboral, ambient de treball, etc.-. Un model de treball que doni oportunitats a les persones joves per construir projectes de vida i permeti a les persones grans culminar aquests projectes sense por. Un model, a més, que desenvolupi una adequada política de prevenció de riscos laborals per una ocupació segura.

Nou sistema de contractació. Defensem un nou sistema de contractació laboral que fomenti l'ocupació estable i ofereixi una major garantia de drets. Volem una nova regulació de l'acomiadament, més segura i garantista.

Un model català de relacions sociolaborals. La dignificació del treball passa per crear nous marcs de drets sindicals i d'actuació i negociació col·lectiva de les relacions laborals; així com nous marcs jurídics a escala supranacional, i en primer lloc de la Unió Europea, en els quals inserir un model català de relacions sociolaborals. El nou model ha de garantir unes relacions laborals en igualtat i lliures de discriminació. Ha de ser un model que enforteixi l'exercici dels drets a la negociació col·lectiva i del dret de vaga, reconeixent els mateixos drets socials i laborals a tots els treballadors i treballadores que prestin els seus serveis dins d'un mateix procés econòmic.

Democràcia a l'empresa. Volem més democràcia a l'empresa, i una ciutadania més empoderada en els centres de treball. Proposem estendre al conjunt del mercat laboral les vies d'organització i representació de les persones treballadores a l'empresa (sindicats, juntes de personal, assemblees de treballadores i treballadors, etc.), normalitzant aquests mecanismes arreu i especialment a les petites i mitjanes empreses. Cal avançar cap a mecanismes de participació dels treballadors i treballadores a l'empresa, incloent la gestió i control tant de la producció com de les seves pròpies condicions de treball.

Persones autònomes. Les institucions públiques han de contribuir a generar mecanismes d'organització, representació i defensa de les persones autònomes, que molts cops queden al marge de les decisions que es donen al sí de les empreses però després en pateixen les conseqüències. A Catalunya cal millorar i desplegar un marc normatiu a favor de les condicions de treball de les persones autònomes.

1.3. Energia i canvi climàtic

Combatre el canvi climàtic que amenaça l'estabilitat de la vida a la Terra requereix mesures valentes per adaptar-nos als efectes de sequeres, inundacions i altres desastres naturals. Però, sobretot, cal actuar per reduir radicalment les emissions de gasos d'efecte hivernacle. I per això, el model energètic és el factor més decisiu. En aquest sentit, cal abandonar la nostra dependència

dels combustibles fòssils (gas i petroli), una font energètica que no només és contaminant sinó que a més s'està esgotant. No hi ha dubte que cal avançar cap a un model d'energia neta i renovable.

La mobilitat basada en el transport privat, d'altra banda, és el principal ús energètic del model actual i el principal responsable de les emissions de gasos d'efecte hivernacle que provoquen el canvi climàtic. Apostem per un nou model de mobilitat sostenible i segura.

Transició a un model d'energia neta i renovable. Ens pronunciem per una transició energètica a un model 100% renovable. Aquesta és tècnicament possible i econòmicament viable, representaria un enorme estalvi -associat a un nou sector productiu de futur- i reduiria la nostra dependència exterior. Cal un pla gradual, però accelerat, per tancar tant les centrals nuclears com les que cremen combustibles fòssils. Al mateix temps, cal anar desplegant noves fonts d'energia netes i renovables.

Model distribuït i democràtic. Les fonts d'energia renovable no necessiten grans centrals per fabricar electricitat, poden gestionar-se de manera distribuïda: la ciutadania pot dotar-se de captadors (fotovoltaics, eòlics, de calor...) a casa seva o invertir petits estalvis en equipaments col·lectius. D'aquesta manera una gran part de l'energia utilitzada podria ser captada pels propis usuaris a través de l'autogeneració. El model que proposem és un model distribuït, que apropiï la producció i el consum de l'energia mitjançant la creació de xarxes descentralitzades. En aquest sentit, serà una contribució a democratitzar l'economia. La instal·lació i el manteniment de milions de captadors, de les noves xarxes i dels nous sistemes representarà un impuls econòmic enorme i generarà molts llocs de treball nous i no deslocalitzables. Atès que les renovables ocupen molt espai i molt dispers, caldrà una implicació de tot el territori. Això pot ser una oportunitat per a molts municipis, en especial aquells que disposen de menys recursos econòmics i menys població.

Un sector no oligopolitzat que garanteixi el subministre. L'energia és un bé comú i, com a tal, no pot estar en mans d'una minoria de grans empreses capitalistes. Defensem un model en el qual els propis consumidors -individualment o organitzats col·lectivament-, les petites empreses, els operadors energètics municipals i les cooperatives energètiques esdevinguin els principals productors, distribuïdors i comercialitzadors de l'energia. Allà on no arribin aquests operadors, és l'estat qui s'ha de fer càrrec de la producció. Cal posar els mitjans per assegurar la garantia de subministre.

Pobresa energètica. Cap persona a Catalunya ha de patir pobresa energètica. L'energia és un bé comú al qual tothom ha de tenir accés. Defensem un model energètic on els subministres bàsics estiguin garantits.

Estalvi i eficiència. La transició energètica ha de prioritzar l'estalvi i la millora de l'eficiència. Els imperatius ecològics aconsellen apostar per l'austeritat i la sobrietat en l'ús dels recursos naturals finits. Apropant la producció i el consum i desenvolupant mesures que incideixin sobre la demanda (usos del sòl, activitat econòmica, rehabilitació d'habitatges, tarifació progressiva, capacició de la ciutadania, etc.) es pot assolir un gran estalvi energètic.

Mobilitat sostenible. Per combatre el canvi climàtic cal un nou model de mobilitat, entenent que la mobilitat és un dret que s'ha de subordinar a un altre dret més fonamental, que és la preservació de la salut i qualitat de l'entorn. Apostem per una mobilitat sostenible on s'aposti decididament pel transport públic i col·lectiu, accessible tant des del punt de vista físic com social, i on es potenciïn les energies netes i la mobilitat no motoritzada.

1.4. Aigua

L'aigua és un dels elements essencials del planeta. És l'origen de la vida. És un dret humà fonamental previ al gaudi d'altres drets i la seva gestió i planificació ha de respondre a aquest enfocament. Apostem per l'aigua com un bé comú perquè és la millor garantia de desenvolupament i de justícia social i ecològica, vetllant per l'interès general i no el d'uns pocs.

Catalunya és un país amb dues realitats geogràfiques diferenciades pel que fa a la gestió i planificació de l'aigua: d'una banda les Conques Internes, on actualment la Generalitat té totes les competències i el consum és bàsicament per a ús urbà i industrial (excepte en unes poques àrees determinades com l'Empordà i el Baix Ter); i d'altra banda les Conques afluentes de l'Ebre i el Baix Ebre, on les competències de planificació són de l'Estat i qui dóna les concessions d'aigua és la CHE (Confederación Hidrogràfica del Ebro). En aquest cas el consum és sobretot per regar.

A les Conques Internes sovint ens trobem amb bones paraules que no es tradueixen en millores reals dels ecosistemes aquàtics. Tenim reptes molt importants per davant en matèria de cabals ambientals, de contaminació –ja sigui per nitrats dels purins, per potassa o per altres activitats industrials- i en la garantia d'abastament a la Regió Metropolitana de Barcelona, que provoca un crònic transvasament del Ter i a la vegada alimenta l'aparició de megaprojectes d'infraestructures com el transvasament del Roine o de l'Ebre fins a Barcelona. Pel que fa a la conca de l'Ebre, els cabals necessaris per garantir el bon estat ecològic del riu i del delta són ben coneguts, però són incompatibles amb el canal Segarra-Garrigues i amb nous regadius projectats al llarg de la conca. Cal reformular la Confederación Hidrogràfica del Ebro perquè sigui realment representativa del territori i incorpori una visió de sostenibilitat en les seves actuacions.

En matèria de gestió la realitat que ens trobem avui a Catalunya és que l'aigua no és gestionada com un bé comú sinó com una mercaderia. Els processos de privatització que hem viscut durant les darreres dècades, intensificats en els darrers anys, i la falta de mesures valentes que afrontin els problemes de cabals i contaminació dels nostres rius i llacs evidencien que la política d'aigua que tenim respon a un criteri marcadament econòmic, sovint al servei de grans grups de poder. Tanmateix, cada cop s'aixequen més veus reclamant un enfocament valent en les polítiques d'aigua, respectuós amb les persones i el planeta, fent avançar la capacitat d'actuació del sector públic i democratitzant-ne la gestió, on els assumptes comuns siguin decidits de manera col·lectiva pensant, en primer lloc, en l'interès general.

Bon estat ecològic. Volem una gestió que cuidi el territori; que protegeixi les persones que hi viuen i en viuen, al Delta de l'Ebre, als aiguamolls de l'Empordà i a totes les conques i racons del país; que impulsi uns rius, llacs i aqüífers en bon estat ecològic, perquè el bon estat de les masses d'aigua genera els millors serveis ambientals, dels quals tothom se'n beneficia. Que cada conca, sigui més gran o més petita, sigui gestionada i cuidada de forma especial i única com a bé comú que són.

Gestió pública i democràtica. L'aigua és un bé comú de primera necessitat que requereix ser gestionat a través d'un model de gestió pública i democràtica. Una gestió on tothom tingui assegurada l'aigua, que fomenti uns preus més justos i on tothom tingui dret a participar de les decisions col·lectives, repensant el significat d'allò «públic». Un camí que ja han iniciat centenars de ciutats com París, Berlín o Budapest, i també municipis de casa nostra, fent de la remunicipalització de l'aigua un clam per més i millor democràcia. Amb el marc legal actual és molt fàcil privatitzar i molt difícil fer el camí invers. Calen mecanismes d'impuls i suport a la gestió pública per garantir aquest Dret Humà.

Satisfacció de necessitats. Sota el paraigües de la Directiva Marc de l'Aigua –de la que avui encara estem lluny del seu compliment- podem desenvolupar els instruments necessaris per satisfer les necessitats dels diversos usos de l'aigua, siguin industrials, agrícoles, ramaders o urbans. Perquè l'aigua és vida i també motor de l'economia.

Gestió de la demanda. Apostem per una gestió de l'aigua coherent amb el clima mediterrani que tenim a Catalunya i amb els impactes que el canvi climàtic ja està generant, posant en valor els béns naturals i els recursos propis de què disposem, autèntiques fonts de sostenibilitat i benestar. Calen mesures d'eficiència i d'estalvi per aconseguir que la demanda s'ajusti als recursos de què disposa el país, i no a la inversa, impulsant l'ús d'aigües regenerades, pluvials i subterrànies sota criteris de sostenibilitat.

Finançament del cicle de l'aigua. Cal vetllar per tal que els ingressos vinculats amb l'aigua vagin al cicle de l'aigua i no que es destinin a altres usos que res hi tenen a veure; garantint un bon

finançament del cicle de l'aigua i barrant el pas a la participació d'actors financers privats especulatius com són els fons de pensió o els fons d'inversió.

1.5. Polítiques urbanes

A Catalunya el 81% de la població viu en municipis de més de 10.000 habitants. Amb gairebé 4,8 milions, la Regió Metropolitana de Barcelona és una de les deu primeres aglomeracions urbanes d'Europa, on el 64% de la població del país habita en un 10% del territori català. En conjunt, els espais urbans coberts d'edificis, comerços, serveis, indústries, vies de comunicació i altres infraestructures només ocupen un 4,7% de tot aquest territori. Però proveir-lo d'aliments, aigua, primeres matèries, energia o espais de lleure i recreació afecta, d'una o altra manera, el conjunt de Catalunya i força més enllà. Bastir una Catalunya més justa vol dir, per tant, construir ciutats, viles i pobles més sostenibles que mantinguin una relació més equitativa amb el medi rural i natural.

Les ciutats són, doncs, al bell mig del problema i també de la solució. Segons qui les governi i per a quines finalitats poden esdevenir espais cabdals per al desenvolupament humà de la gran majoria que hi habita; o ben al contrari, espais de desigualtat, explotació, segregació, exclusió i frustració de la gent comuna. Durant els darrers anys hem vist com el negoci urbanístic s'ha apropiat de la ciutat, provocant una llarga llista d'efectes devastadors a nivell social i ambiental: bombolla immobiliària, desnonaments, negació del dret a l'habitatge a les persones joves, depredació del litoral, destrucció d'espais naturals, especulació amb el preu del sòl, desplaçament de milions de persones a les perifèries, mobilitat induïda per anar a la feina o els centres d'estudi, etc.

Governar les transformacions urbanístiques. Cal governar les transformacions urbanístiques per tal de promoure la contenció en l'ocupació del sòl i la configuració de pobles i ciutats caracteritzats per tres trets: a) la compacitat física, b) la complexitat funcional i c) la cohesió social, única garantia de la qualitat ambiental i del dret a la ciutat.

Espais i serveis comuns. La producció i gestió dels espais i serveis comuns que donen forma i caràcter a una ciutat és un element clau: les places i carrers, zones verdes i horts urbans, espais comunitaris, serveis públics de salut, educació i lleure, habitatges socials i transports col·lectius. Una dotació i gestió adient d'aquests espais comuns converteix les ciutats en entorns de redistribució igualitària i enfortiment democràtic, on la vida comunitària de barri pot arrelar i empoderar la gent amb les seves xarxes d'ajuda mútua, on les activitats productives i comercials es poden diversificar i reorientar cap al bé comú i on la creació artística es pot desenvolupar a l'abast de tothom.

Un nou model de fer ciutat. Per tenir ciutats més justes i sostenibles és imprescindible aturar l'especulació del sòl que s'apodera dels espais comuns vitals per a la vida de la gent. Per això calen mecanismes públics i democràtics de regulació i control dels usos i el preu del sòl. La producció urbana ha de deixar d'estar en mans del gran capital financer i immobiliari. Proposem un model de fer ciutat on es combinin de forma equilibrada tres elements: a) un mercat, regulat amb criteris socials i ambientals, on les plusvàlues es destinin a la millora de les condicions de vida de la col·lectivitat, b) la provisió pública d'equipaments, serveis, zones verdes i habitatge social de lloguer, i c) el foment d'iniciatives comunitàries de producció urbana, tals com l'habitatge cooperatiu, els horts urbans o els espais autogestionats.

Qualitat de vida. Tots els barris, viles i ciutats de Catalunya han de ser habitables. Això vol dir prioritzar la qualitat de vida de les persones des del punt de vista social: garantir l'accés a l'habitatge, als espais públics, als equipaments comunitaris, als serveis bàsics (educació, sanitat, transport, cultura) i als subministraments (aigua i energia). I vol dir també garantir la qualitat ambiental de les ciutats: una bona qualitat de l'aire, unes condicions de vida saludables i un ús just i sostenible dels recursos naturals que fan possible la vida a les ciutats. En aquest sentit, és imprescindible protegir els rodals agrícoles periurbans per oferir aliments sans i propers i per poder disposar d'uns espais d'esbarjo que connectin la ciutat amb el medi natural.

Intervenció integral a barris i viles. Aquesta millora de la qualitat de vida de les ciutats s'ha de fer sempre de manera integral, abastant el conjunt de barris i viles i controlant que el seu impacte sobre els preus del sòl i els lloguers no acabi expulsant de les zones millorades a la gent gran, els joves, la gent amb pocs recursos i el comerç tradicional de proximitat. Cal intervenir de forma integral en els barris més desfavorits per millorar les seves condicions físiques, ambientals i socials. També és de vital importància regular, controlar i reorientar el turisme per evitar que la seva concentració insostenible degradi determinats barris, expulsant-ne els residents i activitats que els donen vida i caràcter.

Dret a la ciutat. Defensem, en definitiva, el dret a la ciutat; entès com el dret col·lectiu a produir les ciutats de forma democràtica. El dret a la ciutat va més enllà de la mera llibertat individual per accedir als recursos urbans en condicions d'igualtat, que considerem imprescindible. Es tracta de canviar la societat canviant –democràticament– les nostres ciutats. És, per tant, el dret a l'exercici d'un poder col·lectiu per remodelar els processos d'urbanització.

1.6. Natura i medi rural

El patrimoni natural de Catalunya té una gran diversitat geogràfica i ecològica, i gaudeix d'una notable riquesa de paisatges, hàbitats sòls i espècies. Un 65% del territori manté un alt grau de naturalitat, però alhora és molt vulnerable, per les grans pressions a què està sotmès. Més de 7 milions d'habitants es concentren en el 20% del territori, principalment al litoral i prelitoral. S'hi afegeix una alta proporció d'urbanització dispersa, una densa xarxa d'infraestructures lineals que fragmenten els ecosistemes i paisatges i una gran aflluència turística –amb més de 20 milions de visitants anuals. El litoral i la xarxa hídrica estan fortament artificialitzats, amb milers de barreres ecològiques i platges en retrocés. Que els espais naturals protegits cobreixin el 31,8% de tot el territori català és una gran conquesta de la llarga lluita dels moviments ecologistes i les plataformes en defensa del territori. Però amb això no n'hi ha prou. Les polítiques de conservació del medi natural –insuficients i poc efectives– durant els darrers anys s'han esfondrat i desmantellat. El model d'administració pública del medi natural és burocratitzat, disfuncional, descoordinat i sense els recursos adients.

D'altra banda, la transformació i la despoblació del món rural dibuixa un escenari d'envelliment de la població i d'increment de la desigualtat de gènere, atès que les dones pateixen una càrrega important de feina productiva i reproductiva. Les polítiques agràries han propiciat l'abandó de l'activitat agrícola i ramadera extensiva i han fomentat un model intensiu, industrial i globalitzat que provoca enormes impactes ambientals i socials negatius. Els paisatges agrícoles s'han simplificat amb els monocultius practicats als sòls més planers, perdent la varietat i riquesa dels mosaics de l'agricultura tradicional, que oferien hàbitats diversos i mantenien una elevada biodiversitat associada. A la vegada, molts usos agrícoles, ramaders i forestals han estat abandonats als sòls pendents dels vessants, on els paisatges també s'han simplificat amb una aforestació descontrolada que està augmentat exponencialment el risc d'incendis forestals i minvat els cursos d'aigua.

Principi de precaució. Apostem per transformar aquest model insostenible d'ocupació del territori per mitjà de l'aplicació sistemàtica i transversal del principi de precaució. Cal fer-ho a totes les escales, impulsant processos de regeneració i restauració a escala local i d'unitats de paisatge i desenvolupant una avaluació honesta i participativa de l'impacte ambiental de projectes, plans i programes. No podem permetre que s'aprovin més projectes, plans o programes que causin danys severos irreversibles.

Conservació en xarxa i orientada a la biodiversitat. Cal un compromís ferm per conservar el patrimoni natural i no causar cap pèrdua neta de biodiversitat ni a l'interior ni a l'exterior del país. Per mantenir una elevada biodiversitat a Catalunya cal garantir la connectivitat ecològica entre espais naturals i recuperar el bon estat ecològic tant dels rius i boscos de ribera com dels mosaics agro-forestals propis del nostre país, que només es podran recuperar si tornen a ser vius i productius.

Qualitat paisatgística. Apostem per mesures efectives per endreçar i regenerar els paisatges quotidians, amb respecte a la seva identitat. La gestió, planificació i ordenació del paisatge ha de reforçar el sentiment de comunitat i pertinença, la bellesa i l'harmonia indispensables per garantir el benestar comú de la societat.

Defensa dels animals. Una societat tolerant ha de tenir cura de tots els éssers vius, humans i no humans. Desitgem un país que estigui al costat dels animals, on es millorin els seus drets, la seva defensa i el seu benestar. Per això apostem per garantir el benestar dels animals utilitzats per a l'experimentació i altres finalitats científiques i per abolir els espectacles que promouen l'abús cap als animals.

Un nou model de desenvolupament rural. La gran tasca pendent rau a revitalitzar el món rural amb una agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca sostenibles, que millorin el bon estat ecològic de tot el territori i apliquin uns models laborals i socials justos. Cal potenciar nous sectors amb valor afegit i demanda creixents, com ara l'agricultura ecològica, el turisme rural sostenible o les cooperatives de consum. Igualment, cal tenir en compte el paper que pot jugar la nova indústria i l'activitat artesanal en el medi rural. La proximitat ha de ser entesa com una gran oportunitat per fer més competitius els productes locals. Per això cal garantir la permanència de les terres de cultiu per a l'ús agrícola, i de forma molt especial els regadius propers a les ciutats. El desenvolupament rural sostenible requereix que es reconeguin, es valorin i es remunerin adequadament els serveis ambientals que presten els pagesos i les pageses.